

KRISTIÁN KARBAN

Dostať sa k pôde je nie ľahké.

Identifikačné údaje:

Meno: Kristián Karban

Miesto podnikania: Potônske Lúky, Slovakia

Veľkosť farmy: 0 ha

Rok založenia: 2016

Hlavné aktivity: kozy

Web / Facebook / Twitter:

Kristián Karban je predstaviteľom mladej generácie v poľnohospodárstve. V roku 2016, vo veku iba 21 rokov, sa popri štúdiu začal venovať poľnohospodárskej činnosti a to maloprodukcii zeleniny, ktorú dodával priamo spotrebiteľom.

Od roku 2019 sa začal venovať chovu HD a kôz. Zámerom je produkcia mlieka v ekologickom chove a jeho spracovanie vo vlastnej mliekarni. Je príkladom začínajúceho farmára, prechádzajúceho všetkými nástrahami legislatívy a finančných výdavkov súvisiacich so začatím podnikania v oblasti poľnohospodárstva prakticky od nuly.

Predstava začínajúceho farmára „od nuly“, ako to bolo prezentované i vo výzve pre mladých poľnohospodárov v roku 2016, je na základe skúseností z jeho pohľadu nereálna. Bez pomoci rodiny by nikdy nebol mohol vykonávať poľnohospodársku činnosť, navyše, žiť s ňou. V podmienkach, ktoré dnes na Slovensku sú vytvorené pre poľnohospodárov, sa začať dá so silnou podporou okolia. A to nielen rodinného, ale prítomnosť poľnohospodára začína byť problémom aj na vidieku.

Nielen nedostatočná podpora zo strany štátu, a často aj spoločenská nedôvera v prítomnosť farmára v okolí, problém so zamestnaním pracovnej sily (aj brigádnickej, či dobrovoľnej práce), prekážky v možnostiach spracovania vlastnej produkcie a jej predaja sťažujú vstup mladého človeka do poľnohospodárskej výroby. Aj keď sa doslova prebije cez všetky byrokratické a formálne prekážky, musí sa starať o samotnú poľnohospodársku činnosť a čas na regeneráciu či štúdium je minimálny.

Kristián Karban z vlastnej skúsenosti vie, o čom hovorí. Dostať sa k pôde je nie ľahké, a ak pôda aj je, ešte nie je zaručené, že ju bude možné aj využívať na chov zvierat. Neexistencia predpisov pre definovanie rodinnej farmy sťažuje usadenie malého poľnohospodára, ktorý by na jednom mieste mohol vybudovať svoju farmu aj domov. (čo pri chove hospodárskych zvierat je dôležitým prvkom z hľadiska starostlivosti o zvieratá a dojenie) Jeho snaha založiť farmu v Poľnom Kesove skončila po dvojročnej snahe o umiestnenie chovu v danej lokalite na vlastnej pôde, kedy tento čas bol venovaný vybavovaniu zriadenie elektrickej a vodovodnej prípojky.

V mieste súčasného podnikania – v povodí Malého Dunaja sa podmienky pre chov HD javia ako ideálne v súvislosti s historickými tradíciami. Že situácia je iná, ako sa javí na prvý pohľad, sme opísali už vyššie. Vzhľadom k tomu, že prístup k pôde v okolí nebol, chov HD prebiehal formou ustajnenia s výbehom a vyvstávala potreba odvozu a uloženia maštalného hnoja. Veľmi dobrou sa prejavila spolupráca s miestnymi pestovateľmi, kedy za odvoz maštalného hnoja bola výmenou dodávaná slama na podstielanie. Na prvý pohľad nepatrná vec je jedným z najdôležitejších prvkov zachovania úrodnosti a kvality pôdy. Slama z danej parcely sa vrátila späť obohatená o maštalný hnoj, ktorý napomáhal zlepšeniu jej kvality a úrodnosti, čo v danej oblasti, zahltenej priemyselnými hnojivami, je dôležitý príklad poľnohospodárskej praxe a spolupráce dvoch miestnych poľnohospodárskych subjektov.

V Potônskych Lúkach farma je ukončená z dôvodu veľkej potrebnej investície do vybudovania maštálí, nakoľko sa nepodarilo zabezpečiť prístup k pôde v okolí.

Aj z toho dôvodu v súčasnosti prebieha reorganizácia a premiestnenie farmy do oblasti s priaznivejšími podmienkami na chov a predaj produkcie. Napriek ťažkostiam je mladý poľnohospodár odhodlaný pokúsiť sa nájsť formu, ako si zaistiť obživu ako farmár.

Foto:

